

Pracownia Wojskowa i Służby Polek  
ul. Podmiejska 83, tel. 0048 56 65 22 186  
e-mail: fapak@wp.pl, www.zawacka.pl  
56 16 25 127, REGON 870502736  
KRS 000041692  
12 1090 1500 0000 0000 5002 0244



Torun

Torun  
AK

++ 5.05.2004r.

Lewandowski Henryk (II)

ps. „Lew”

3. Franciszka

M: 339/949 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI  
TECZKI

Lesznowski Henryk (H)

T.M-339/949 Pom.

Tomii AR

I./1. Relacja k. 4 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 4 s. 1-5

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 1 s. 1

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 4

VI. Fotografie dwiat ihomografii

## I/1. Relacja - Lewandowski Henryk

- Relacja członka konspiracji, Tonni 30.10.1990r.,  
nrys. oryg. k.1 s.4-2
- Relacja członka konspiracji, Tonni 20.11.1990,  
nrys. oryg. i kopia k.2 s.3-6
- Diagram - relacja autorstwa  
Henryka Lewandowskiego ps. „Lew”, nrys. k.1 s.7



Relacje o ruchu konspiracyjnym

Szewcowski Henryk, Stefan, Franciszek  
 Józef, ur. 8 lipca 1923 r. w Toruniu,  
 z obojczy Franciszka i Marii z d.

Widnohowskiej. Ojciec przedr. b. rca -  
 Zemu. Toruń al. Kraszewskiego 46/50 w 54

fol 211-87, (1950)  
 Mgr zastawczy (d) 1.09.39 wren' gda

W okresie okupacji zemu w Toruniu

na al. Strugowej, Kart w i i Lądowej.

was z obojczy. Pracował jako  
 robotnik transportowy, kredens, konstruktor  
 i kucharz

W marcu 1942 wstąpił do Ak. pod. Lw.

Pracował obywat. ppł Józef Sliwowski

przed. "Skarb". Pacyfik - gorz. w  
 Toruniu, oddział cywilny - Działalność -

dotarcie informacji dotyczących  
 produkcji zbrojeniowej, dyktando jidewstef,  
 transportu wojennego, kopiowanie  
 dokumentów, organizowanie ustronnych  
 odt.

Po okupacji do 1945 pracował  
w H. O. fizyce stażystą,  
Wydział Wojskowy.

W okresie VIII-IX 45 był  
w kotle zastawianym przez AB  
mianem ppw. Skosta.

Ostatnie miejsce - kontakt z Wiktoru-  
m i innymi.

Dalej studiował na politechnice  
w Białymstoku, następnie na uniwersytecie  
w Toruniu. Praca pedagogiczna  
i kulturalna.

W 1956 emerytura i do czasu  
pracy w magistraturze w Toruniu.

H. Lewandowski Henryk

Torun 30-10-90

RELACJA CZŁONKA KONSPIRACJI

=====

Lewandowski Henryk urodzony 1923.07.08 roku w Toruniu, syn Franciszka i Marii z d. Wieczorkowskiej.

Ojciec mój był przedsiębiorcą przewozowym - uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego, odznaczony Medalem Niepodległości.

Zamieszkuję w Toruniu przy ul. Kraszewskiego 46/50 m 54 tel. 211-81

W 1950 roku ukończyłem studia na wydziale matematyczno-fizycznym UMK z dyp. mgr matematyki.

Do 1 września 1939 roku byłem uczniem gimnazjum - przedpoborowym.

W Kampanii wrześniowej 1939 roku nie brałem udziału.

W okresie okupacji przebywałem stale w Toruniu ze zmiennym miejscem zamieszkania. Byłem Polakiem bez grupy.

Pracowałem jako robotnik transportowy, następnie kreślarz, konstruktor, robotnik i tokarz.

W kwietniu 1942 roku wstąpiłem do AK - pseud. "LEW" - przysięgę odebrał ppor. Józef Skrzat - Śliwowski w moim mieszkaniu.

Tworzyłem jednoosobową komórkę wywiadowczą podległą ppor. Skrzatowi - referat wywiadu AK - Garnizon Toruń.

Działanie wywiadowcze dotyczyło informacji z zakresu produkcji zbrojenio-wej, w której pracowałem / fabryka BORN I SCHÜTZE /, a mianowicie, ilości granatów średnicy 150, granatników, min głębinowych, silników lotniczych, łodzi desantowych i pościgowych - w tym tajnych szczegółów konstrukcyjnych.

Wykonywałem również światłokopie planów dyslokacji wojsk imagazyonów w Toruniu.

Zajmowałem się sprawdzaniem wiarygodności informacji otrzymywanych z innych źródeł informacyjnych.

Poza tym zbierałem informacje o transportach wojskowych - rannych z frontu wschodniego - ilość - rozmieszczenie. Rozpracowywałem lotnisko. Przekazywałem zebrane informacje od żołnierzy niemieckich dotyczące sytuacji na frontach. Rozpracowywałem wskazane mi osoby, Niemców i Polaków.

Dnia 17 stycznia 1945 roku Gestapo aresztowało mojego przyjaciela akowca Lecha Matuszkiewicza - zginął bez śladu.

Po okupacji ukończyłem studia na wydziale mat-fiz UMK oraz kontynuowałem przez 5 lat studia zaoczne na wydziale mechaniki Politechniki Gdańskiej. Pracowałem jako nauczyciel i wykładowca matematyki, częściowo jako konstruktor. Przez 19 lat pełniłem funkcję v-dyr. W okresie od lutego 1945 r. do sierpnia 1945 r. pracowałem na rozkaz AK w Milicji Obywatelskiej,

fabryce stempli oraz Wydziale Wojskowym.

We wrześniu 1945 r. wpadłem w zastawiony przez UB kocioł w mieszkaniu ppor.Skrzata. Ponieważ na szczęście nie miałem przy sobie broni, po 16 godzinach zostałem zwolniony. Z ukrywającym się Skrzatem skontaktowałem się jeszcze jeden raz na terenie Torunia.

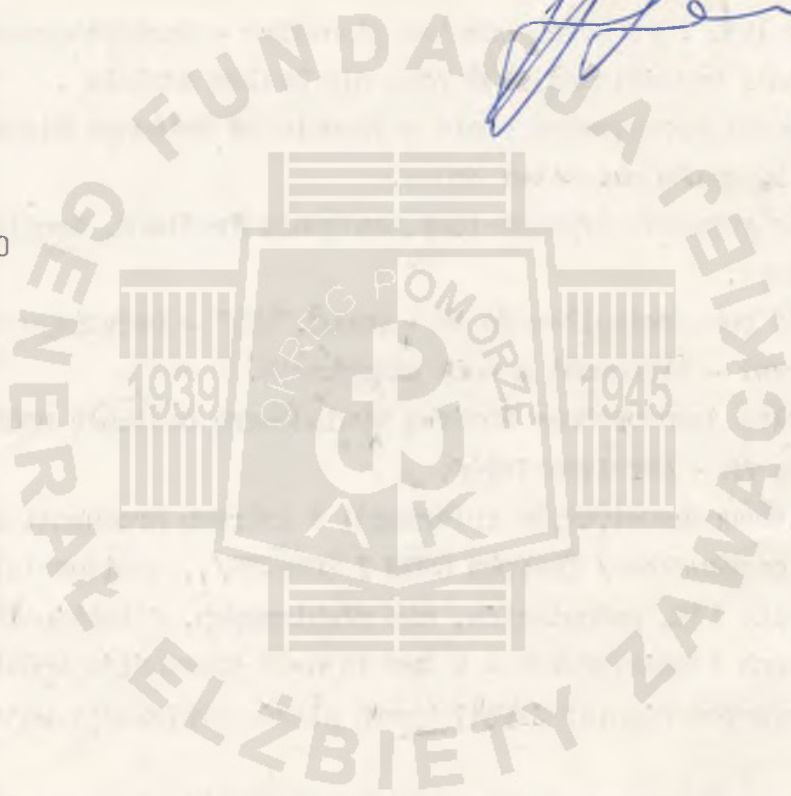
Otrzymałem polecenie nawiązania kontaktu z "Wiktorem" w Gdańsku.

Do kontaktu nie doszło.

Na tym działalność moja zakończyła się. Ppor.Skrzat ujawnił się mniejszej po pięciu latach.

Ja swojej działalności nie ujawniałem.

Toruń, 1990.11.20



RELACJA CZŁONKA KONSPIRACJI

=====

Lewandowski Henryk urodzony 1923.07.08 roku w Toruniu, syn Franciszka i Marii z d. Wieczorkowskiej.

Ojciec mój był przedsiębiorcą przewozowym - uczestnikiem powstania Wielkopolskiego, odznaczony Medalem Niepodległości.

Zamieszkuje w Toruniu przy ul. Kraszewskiego 46/50 m 54 tel. 211-81

W 1950 roku ukończyłem studia na wydziale matematyczno-fizycznym UMK z dyp. mgr matematyki.

Do 1 września 1939 roku byłem uczniem gimnazjum - przedpoborowym.

W Kampanii wrześniowej 1939 roku nie brałem udziału.

W okresie okupacji przebywałem stale w Toruniu ze zmiennym miejscem zamieszkania. Byłem Polakiem bez grupy.

Pracowałem jako robotnik transportowy, następnie kreślarz, konstruktor, robotnik i tokarz.

W kwietniu 1942 roku wstąpiłem do AK - pseud. "LEW" - przysięgę odebrał ppor. Józef Skrzat - Śliwowski w moim mieszkaniu.

Tworzyłem jednoosobową komórkę wywiadowczą podległą ppor. Skrzatowi - referat wywiadu AK - Garnizon Toruń.

Działanie wywiadowcze dotyczyło informacji z zakresu produkcji zbrojenio-wej, w której pracowałem / fabryka BORN I SCHUTZE /, a mianowicie, ilości granatów średnicy 150, granatników, min głębinowych, silników lotniczych, łodzi desantowych i pościgowych - w tym tajnych szczegółów konstrukcyjnych.

Wykonywałem również światłokopie planów dyslokacji wojsk i magazynów w Toruniu.

Zajmowałem się sprawdzaniem wiarygodności informacji otrzymywanych z innych źródeł informacyjnych.

Poza tym zbierałem informacje o transportach wojskowych - rannych z frontu wschodniego - ilość - rozmieszczenie. Rozpracowywałem lotniska. Przekazywałem zebrane informacje od żołnierzy niemieckich dotyczące sytuacji na frontach. Rozpracowywałem wskazane mi osoby Niemców i Polaków.

Dnia 17 stycznia 1945 roku Gestapo aresztowało mojego przyjaciela akowca Lecha Matuszkiewicza - zginął bez śladu.

Po okupacji ukończyłem studia na wydziale mat-fiz UMK oraz kontynuowałem przez 5 lat studia zaoczne na wydziale mechaniki Politechniki Gdańskiej. Pracowałem jako nauczyciel i wykładowca matematyki, częściowo jako konstruktor. Przez 19 lat pełniłem funkcję v-dyr. W okresie od lutego 1945 r. do sierpnia 1945 r. pracowałem na rozkaz AK w Milicji Obywatelskiej,



fabryce stempli oraz Wydziale Wojskowym.

We wrześniu 1945 r. wpadłem w zastawiony przez UB kocioł w mieszkaniu ppor. Skrzata. Ponieważ na szczęście nie miałem przy sobie broni, po 16 godzinach zostałem zwolniony. Z ukrywającym się Skrzatem skontaktowałem się jeszcze jeden raz na terenie Torunia.

Otrzymałem polecenie nawiązania kontaktu z "Wiktorem" w Gdańsku.

Do kontaktu nie doszło.

Na tym działalność moja zakończyła się. Ppor. Skrzat ujawnił się niewiele po pięciu latach.

Ja swojej działalności nie ujawniałem.

Toruń, 1990.11.20



Henryk Lewandowski ps "Lew" żołnierz wywiadu AK - Garnizonu Toruń  
/1923 - /

Urodzony w Toruniu - dnia 8.7.1923 r. w Toruniu syn Franciszka  
/powstaniec wielkopolski/ i Marii z d. Wieczorkowskiej, do 1999  
uczeń gimn. M. Kopernika /filia/.

W okresie okupacji pracował jako robotnik do 17.06.1941r.,  
następnie jako kreślarz, konstruktor, tokarz - do końca wojny  
w fabryce zbrojeniowej Born i Schutze.

Do AK wstąpił w kwietniu 1942r., przysięgę odbrał ppor Józef  
Sliwowski ps "Skrzat". Pracował w referacie wywiadu AK garnizonu  
toruńskiego w grupie dowodzonej przez ppor. J. Sliwowskiego.

Po wojnie działalność akowską kontynuował do września 1945 r.  
Nie ujawnił się.

W 1950 r. ukończył studia na UMK - wydz. mat-fiz, mgr matematyki,  
a latach 1954-1959 kontynuował studia na Politechnice Gdańskiej -  
wydz. mech. zaoczny.

Pracował w różnych instytucjach jako projektant, nauczyciel, wy-  
kładowca, v-ce dyrektor. Od 1986 r. na emeryturze.

Źródła

Arch Pom. AK - Toruń, teczka M-949 /339

*Henryk Lewandowski*  
autor H. Lewandowski

## I/2 Dokumenty - Lewandowski Henryk

- Oświadczenie tymczasowe o zatrudnieniu Henryka Lewandowskiego w Komendzie Milicji Obywatelskiej w charakterze kreślacza, Toruń 17 lutego 1945 r. ksero k.1 s.1

- Zwolnienie ze służby wydane przez Zarząd Miejski w Toruniu Wydział Ogólny, Toruń 18.06.1945 r. ksero z odrębną (rępn.) notatką H. Lewandowskiego k.1 s.2-3

- Oświadczenie Fundacji na Oświadczeniu sariadce - Gracyny Jagodzińskiej z d. Matuszkiewicz dla Henryka Lewandowskiego, bez daty, msp kopia k.1 s.4

- Oświadczenie nr 117/92 dot. Gracyny Matuszkiewicz podpisanie przez prof. Andrzeja Tomczaka i odrębne notatki H. Marcinkowskiej o wystawieniu oświadczenia dla p. Lewandowskiego, Toruń 6.10.92 i 13.10.92. k.1 s.5

~~- oświadczenie Henryka Lewandowskiego z 17.08.1995 o działalności Edmunda Kulczyńskiego, kserokop. omyp k. s. napis omyłk. H.~~

Komenda  
Milicji Obywatelskiej

Toruń, dnia 17. lutego 1945r.

Zaświadczenie tymczasowe

Zaświadcza się, że Obyw. Lewandowski Henryk zamieszkały przy ulicy Łaziennej 9 jest zatrudniony w tutejszej Komendzie Milicji Obywatelskiej m. Torunia w charakterze kreślarza.

Komendant  
Milicji Obywatelskiej  
m. Torunia

Stankiewicz kpt./

*Временное удостоверение  
Удостоверение что Левадов-  
ский Генрик жив. в Торуне ул.  
Лазенная, 9 есть сотрудником  
Команды милиции Гражданской  
Милиции гора Торона в должности  
чертежника*

Zarząd Miejski w Toruniu  
Wydział Ogólny.

Toruń, dnia 18.6.1945r

Pa/Jo

Do  
Ob. Henryka Lewandowskiego  
w Toruniu  
=====  
ul. Łazienna 9

Uwzględniając prośbę zwalniaj Obywatela z dniem 13.6.45.  
ze służby.

Karty żywnościowe oraz legitymację służbową należy zwrócić w Wydziale Ogólnym.

Ewntl. reszta poborów zostanie Obywatelowi po obliczeniu przesłana pocztą.

4a Prezydenta Miasta

( Stanirowski )

Naczelnik Wydziału Ogólnego

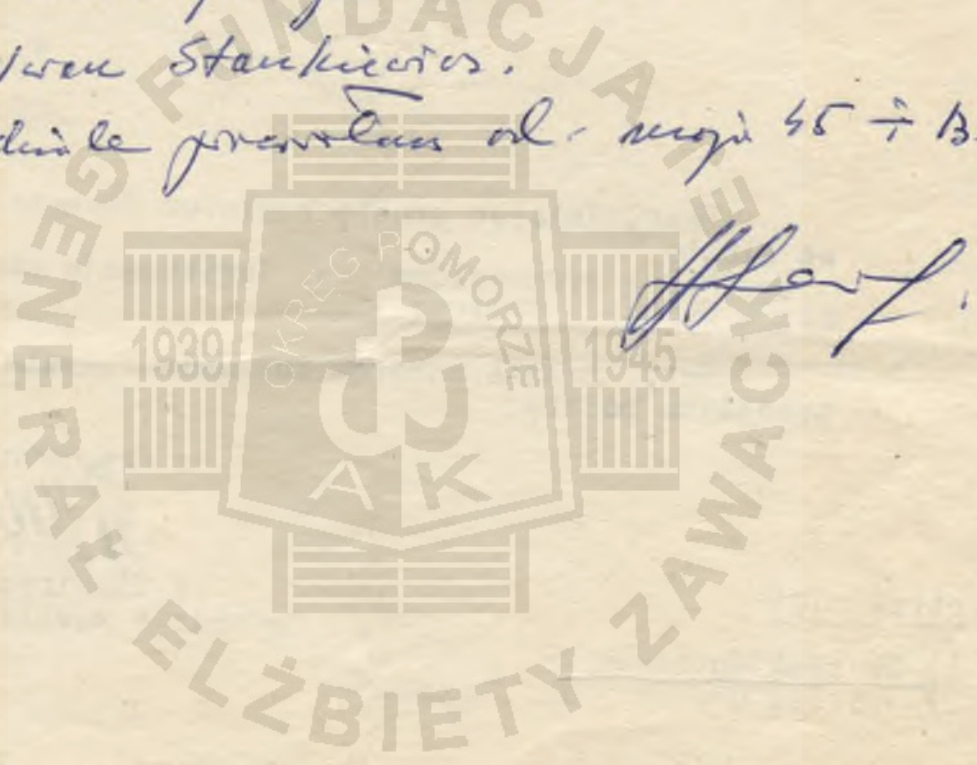
otrzymuje:

- 1) Wydział Wojskowy
- 2) Wydział Ogólny - ref. osobowy

verte

Uwagi

- 1) Wydziałem Wojskowym kierował  
Kop. Sylwester Stankiewicz.
- 2) W wydziale prowadzono od sierpnia 45 ÷ 13.06.45

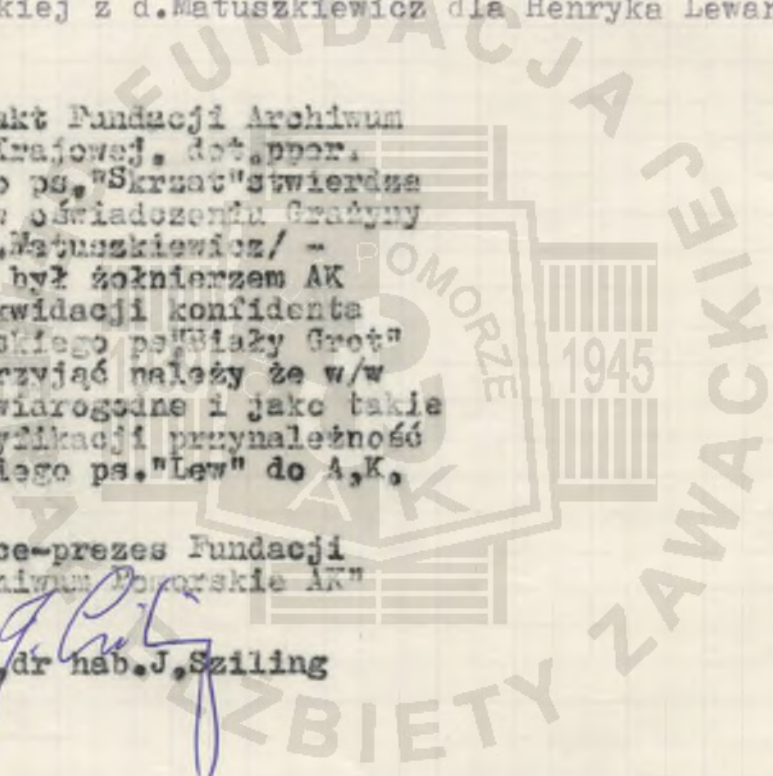


Oświadczenie Fundacji na Oświadczeniu świadka - Grażyny Jagodzińskiej z d. Matuszkiewicz dla Henryka Lewandowskiego ps. "Lew"

Na podstawie akt Fundacji Archiwum Pomorskiego Armi Krajowej, dot. ppwr. Józefa Sliwowskiego ps. "Skrzacz" stwierdza się że wymieniony w oświadczeniu Grażyny Jagodzińskiej /z d. Matuszkiewicz/ - Lech Matuszkiewicz był żołnierzem AK i brał udział w likwidacji konfidenta Gestapo E. Skowikowskiego ps. "Biały Grot" Wobec powyższego przyjęć należy że w/w oświadczenie jest wiarogodne i jako takie służyć może do weryfikacji przynależność Henryka Lewandowskiego ps. "Lew" do A.K.

vice-prezes Fundacji  
"Archiwum Pomorskie AK"

Prof. dr hab. J. Sziling



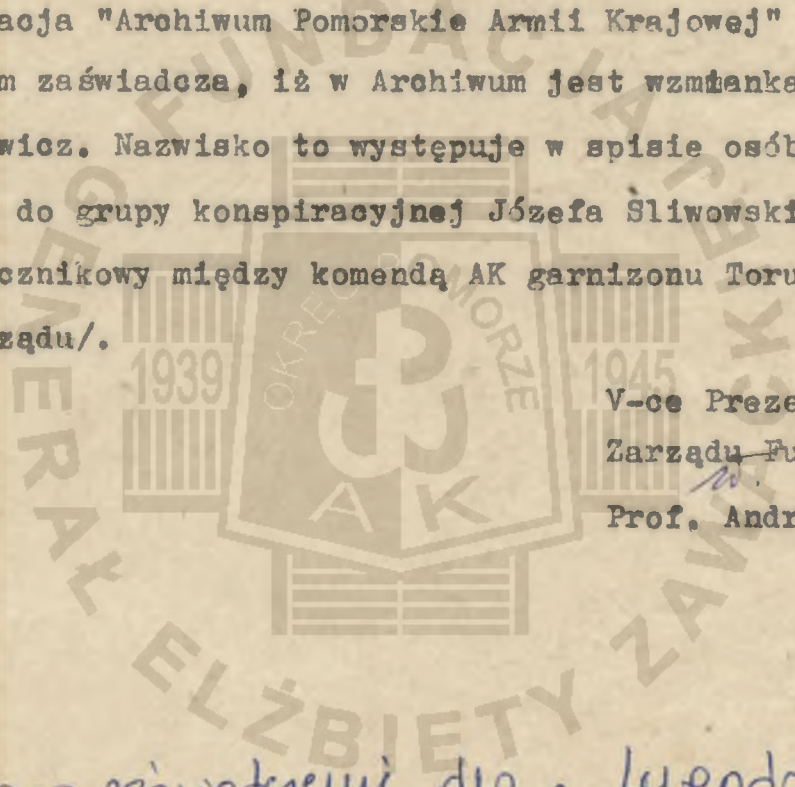
FUNDACJA  
"Archiwum Pomorskie Armii Krajowej"  
ul. Piłsudskiego 49, 80-271 Toruń  
TEL. 42-22-10-10

Toruń 6.10.92r.

Ldz. 7010/A/92

ZASWIADCZENIE nr 117/92

Fundacja "Archiwum Pomorskie Armii Krajowej" w Toruniu niniejszym zaświadcza, iż w Archiwum jest wzmianka o Grażynie Matuszkiewicz. Nazwisko to występuje w spisie osób należących w 1941 r. do grupy konspiracyjnej Józefa Sliwowskiego ps. "Skrzat" /oficer łącznikowy między komendą AK garnizonu Toruń a Okręgową Delegaturą Rządu/.



V-ce Prezes  
Zarządu Fundacji  
Prof. Andrzej Tomczak

Kystekiono reismodrenni die p. Lebedonskurogo  
n celu potkirdrenni mnogodnosti shiedhe die  
§22 AK oby wyshei uprasuninē kompetancni.  
dokumentalisthe  
J. Marcinowski

Tomi 13.10.92r.



1/3. Inne materiały dokumentacyjne: Lewandowski  
Henryk

1. Zaświadczenie nr 92/92 z 30.04.1992 dla  
Henryka Lewandowskiego upoważniające  
do zbierania materiałów historycznych  
dotyczących konspiracji pomorskiej, mptś,  
kopia

lc. 1 s. 1



Toruń, dn. 30.04.1992r.

L.čz.501/A/92

Z a ś w i a d c z e n i e nr 92/92

Niniejszym stwierdzamy, że Pan Henryk Lewandowski zamieszkały w Toruniu, ul. Kruszeńskiego 46/50 m 54 jest współpracownikiem Fundacji "Archiwum Pomorskie Armii Krajowej" w Toruniu. Jest on upoważniony do zbierania materiałów historycznych dotyczących pomorskiej konspiracji lat 1939-1945 dla zbiorów Fundacji.

Wiceprezes Fundacji  
Prof.dr hab. Jan Szilbing

T: M. 339/349 Dom,

Torun

Lewandowski Henryk  
s. Franciszka

Warty informacyjne  
k. 4

Toni

1

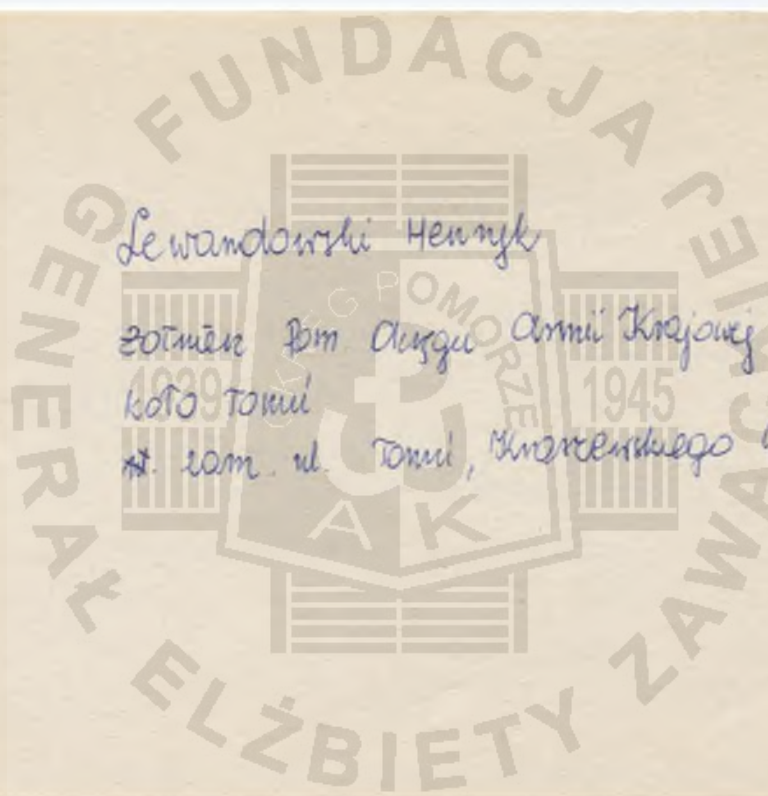
Lewandowski Henryk

żołnierz 10m. klasy Armii Krajowej 1939 - 1945

koto Toni

ul. sam. ul. Toni, Skromskiego 46/50

(211-8)



a++ Lewandowski Henryk

Toruń 2  
AK

**Henryk Lewandowski**, urodzony w Toruniu 8 lipca 1923 r., zmarł w swoim rodzinnym mieście 15 maja br.; pochowany na cmentarzu przy ul. Antczaka. Od kwietnia 1942 r. był żołnierzem wywiadu AK, Garnizonu Toruń. Działalność konspiracyjną prowadził głównie na terenie fabryki „Bohrn u. Schütze”, w której pracował podczas niemieckiej okupacji. Był sympatykiem i okresowo współpracownikiem Fundacji AP AK.

„Buletyn” nr 2/41/2001 (wyd. Fundacji)

AK TU 103

++ Lewandowski Henryk gar. Tomni 3  
nr. 8.09. w Tomni ASL  
zm. 25.05.2001, spoczywa w Tomni 3  
am. przy ul. Antoskiej  
Do 42 w IV 1942; woj. gar. Tomni  
- fabryka Bohru - 1945  
sob. Pismo Kola Teren. Str. 2r. 2 RK  
Tomni 2 9.08.2001, t. org.  
kompartament  
RF. XI'09

Lewandowski Henryk <sup>Toruni</sup> Bydgos. 4  
z Grawoska RKC

nr. 8.04. 1923 Toruni;

konspir. - 11. 1944 - 01. 1945.

zob. Lista członków Św. Lw. Z P K  
Okr. Toruni, s. 46; t. problem.  
"Omg. kombat."

MS. III, 11

FUNDACJA

Podlaskie - VIII/94



Toruń, Kraszewskiego

zmart 6.05.2001 v.

M-949-339

AK  
Toruń

Lewandowski Henryk



Swanowski Henryk

